

Cultuur

Handan en José besteden in hun lessen ook aandacht aan de Turkse cultuur. Handan besteed tijdens de lessen altijd aandacht aan de omgangsvormen omdat die anders zijn in Turkije. Omgangsvormen zijn niet alleen voor de beleefdheid belangrijk, ze zijn ook van invloed op de taal. Om een voorbeeld te geven, er zijn speciale afscheidswaarden voor degenen die weggaan en degenen die achterblijven. Gebruik je die door elkaar, dan lachen Turken zich slap. Verder is er aandacht voor eetgewoonten, traditionele feesten en muziek.

José brengt, als het zo te pas komt, tijdens de lessen de Turkse cultuur ter sprake. Regelmatig gaat ze naar Turkije om de Turkse cultuur te proeven. In het verleden bezocht ze onder meer scholen en vormingscentra. Wat boeit José in de Turkse cultuur? 'Cultuur en religie zijn soms niet van elkaar te scheiden. De gastvrijheid is onderdeel van die Turkse cultuur. Mensen leven ook meer in familieverband; opeenvolgende generaties wonen bij elkaar in huis. Vanwege het ontbreken van sociale wetgeving, is de familie op elkaar aangewezen.'

Handan wil via haar lessen ook iets doen aan de vooroordelen die heersen ten aanzien van Turkije. Bijvoorbeeld dat Turkije een derde wereldland is. Veel cursisten weten niet dat het een modern land aan het worden is. Of dat de mensen erg fundamentalistisch zijn. Dat geldt zeker niet voor iedereen.

Netwerk Turkse docenten

Zowel Handan als José zitten in de landelijke werkgroep Üçgen. José: 'Doel is bekendheid te geven aan de Turkse taal, onder meer via Internet. Verder willen we Turkse docenten die les geven bij elkaar brengen om ervaringen uit te wisselen en problemen te bespreken. We proberen één keer per jaar een bijeenkomst te organiseren waar dan bepaalde onderwerpen worden besproken. Verder zijn sinds kort de lijsten met namen en adressen van docenten via Internet te raadplegen door iedereen die in Nederland Turks wil leren. Probleem is vaak dat er wel belangstelling bestaat voor de lessen, maar leerlingen te verspreid wonen. De helft of meer van de studenten houdt na het eerste jaar op. Dan blijven er te weinig over om door te gaan. Daarom is Internet zo belangrijk: mensen kunnen dan zien waar een vervolgcursus plaatsvindt.' De site <www.digischool.nl/tu> geeft ook algemene informatie over het schoolvak Turks. José: Handan: 'We willen ook dat docenten via Internet materiaal gaan uitwisselen. Hoe meer lesmateriaal, hoe beter.' ■

David van Leonardo da Vinci. Foto: Pieter Bosch

Sinds Italiaans in 1998 de status van officiële schooltaal kreeg, is er op de Nederlandse middelbare scholen niet veel veranderd. Het aanbod van Italiaans binnen het reguliere schooltraject, als zogenoemd startersvak, blijft nog steeds gering. Voorzichtigheid van de kant van de schoolleiders? Gebrek aan vrije ruimte? Wat dan ook de oorzaken van een langzame start mogen zijn, Italiaans is een geliefde studietaal buiten het reguliere schooltraject.

Elisabetta Materassi

Het aantal inschrijvingen voor cursussen Italiaans bij particuliere of culturele instellingen - zoals de vereniging Dante Alighieri, het Italiaans Cultureel Instituut of de Volksuniversiteiten - neemt de laatste jaren gestaag toe. Italiaans is dus alles behalve *out of fashion*. Hoe komt het dat, ondanks het feit dat Italiaans geen wereldtaal is, zoveel volwassenen tijd en energie investeren in het leren van Italiaans, vaak in de avonduren en na hun werk?

aantrekkingskracht van Italië

Niet het feit dat 16 procent van alle EU bewoners Italiaans als moedertaal heeft. Daarmee delen ze een tweede plaats met Engels en Frans. Nee, de belangrijkste reden voor de belangstelling voor het Italiaans is de aantrekkingskracht van het land Italië en zijn cultuur op de andere Europeanen. Al eeuwenlang is Italië een geliefd en veel bezocht land.

Palladio en archeologische tochten

‘We hebben vandaag de dag te maken met een andere manier van reizen’, zegt Atie Blok-Boas, voorzitter van de vereniging Dante Alighieri te Amsterdam. ‘Vroeger gingen men vooral met vakantie naar een land om op een rustige plek een tijd te verblijven. Vandaag de dag is er nog steeds behoefte aan rust en natuur, maar de vakantie-ganger wil ook culturele excursies maken, steden bezoeken of lange wandelingen maken. En Italië, met zijn veelzijdigheid en rijkdom aan cultuur kan de behoefte van een breed publiek bevredigen. Vorig jaar hielden we, naast onze traditionele culturele en literaire avonden, in Amsterdam een conferentie met dia’s over het *Italiëpad*, een trektocht van Reggio Calabria tot aan de Alpen gelopen door twee Nederlanders. Het was een groot succes.’

Een kleine enquête, gehouden onder leerlingen van een avondcursus Italiaans, bevestigt het beeld van Italië als land, dat veel te bieden heeft. Hun verhalen gingen over fietstochten - met een *mountain bike* natuurlijk - over bergen en heuvels, over woningen bij het Gardameer, over verblijven op rustige boerderijen in Toscane waar zij schilder- of kooklessen volgden, over kunstroutes langs de villa’s van Palladio of over archeologische tochten naar Pompei of Sicilië. En dan de mensen, de Italianen zelf, met hun glimlach en hun theatrale gebaren. ‘Als je in een mooi café in Ferrara of Bologna zit, heb je altijd het gevoel alsof er zich iets leuks afspeelt, alsof de Italiaanse manier van leven en met elkaar omgaan heel plezierig is, en je krijgt zin om met hen in het Italiaans te kunnen communiceren’, zegt Hans, een jonge architect, die na zijn werk een cursus Italiaans volgt.

‘De laatste jaren hebben we ook te maken met een opmerkelijke groei van cursisten die een Italiaanse partner of familie in Italië hebben’, zegt de coördinatrice van de taalcurssussen bij het Italiaans Cultureel Instituut, ‘een duidelijk signaal van de groeiende mobiliteit binnen Europa’.

Wie Italiaans studeert, wil vooral met andere mensen kunnen communiceren. Een Nederlandse volwassene, die Italiaanse lessen volgt, wil zijn resultaten concreet kunnen meten. Hij wil vooral weten hoe snel hij de taal kan leren begrijpen en spreken. Meestal wordt dus met communicatieve leermethoden gewerkt. Het accent ligt op het begrijpen en spreken van het Italiaans in alledaagse situaties. De grammatica - op de achtergrond - heeft meer een steunende functie ten opzichte van de communicatieve leerdoelen.

Enthousiaste docenten

Als cursisten Italiaans gemotiveerde en enthousiaste mensen zijn, dan geldt dat in nog grotere mate voor de docenten. Een docent Italiaans móet wel gemotiveerd en creatief zijn. De omstandigheden waaronder ze moeten werken - niet op de laatste plaats de ongunstige werktijden - vergen grote inzet, creativiteit en passie. Lesgeven aan volwassenen betekent zoeken naar steeds nieuwe didactische oplossingen, naar nieuw en motiverend, authentiek materiaal, naar spelmateriaal, liedjes en filmopnamen, die de juiste werksfeer en de concentratie op pijl houden. Een docent voor volwassenen moet constant variëren met materiaal en werkvormen, kan nooit een les of een reeks lessen op ‘de methode’ – hoe goed en communicatief dan ook – baseren. En dit niet alleen omdat het wenselijk is rekening te houden met verschillen in leerstijlen en smaken, maar ook om de nieuwsgierigheid en dus de motivatie van de cursisten constant hoog te houden. Dat is het enige mechanisme, dat een studerende volwassene kan bewegen, om maanden en soms jaren op vrijwillige basis te blijven leren. Gelukkig zijn er genoeg enthousiaste en creatieve docenten in Nederland. ■